

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1994, 25, 407

Välja kuulutanud
Vabariigi President
30.03.1994 otsus nr 295

Kasuliku mudeli seadus

Vastu võetud 16.03.1994

I peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse eemärk

Käesolev seadus reguleerib suhteid, mis tekivad seoses kasuliku mudelinakaitstava leiutise (edaspidi *kasulik mudel*) õiguskaitsega Eesti Vabariigis.

§ 2. Kasuliku mudeli õiguskaitset sätestavad õigusaktid

Kasuliku mudeli õiguskaitse sätestatakse käesoleva seadusega, teisteseadustega ning nende alusel ja täitmiseks väljaantud Vabariigi Valitsuse, ministeeriumide ja Riigi Patendiameti (edaspidi *Patendiamet*) õigusaktidega.

§ 3. Eesti Vabariigi ja välisriikide füüsiliste ja juriidiliste isikute õiguste ja kohustuste võrdsus

Eesti Vabariigi ja välisriigi füüsilistele ja juriidilistele isikutele (edaspidi *isikud*) kehtivad käesolevas seaduses ettenähtud õigused ja kohustused võrdsetel alustel, kui Eesti Vabariigi seadustest või Riigikogu pooltratifitseeritud välislepingutest ei tulene teisiti.

§ 4. Välislepingute rakendamine

Kui käesolev seadus on vastuolus välislepinguga, kohaldatakse välislepingusätteid.

II peatükk KASULIKU MUDELI ÕIGUSKAITSE JA KAITSEVÕIMELISUS

§ 5. Kasuliku mudeli õiguskaitse

(1) Leiutist kaitstakse Eesti Vabariigi kasuliku mudeli tunnistusega (edaspidi *tunnistus*), kui leiutis vastab käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud kasuliku mudeli kaitsevõimelisuse kriteeriumidele.

(2) Tunnistus tõendab autorsust, prioriteeti ja kasuliku mudeli omaniku ainuõigust leiutisele.

§ 6. Kasuliku mudeli objektid

(1) Käesoleva seaduse alusel saab kasuliku mudelina kaitsta seadmeid.

(2) Kasuliku mudelina ei saa kaitsta:

- 1) leiutisi, mis on vastuolus avaliku korra ja moraaliga;
- 2) varem tuntud seadmete kasutamist uuel otstarbel;
- 3) disainilahendusi;
- 4) mikrolülituste topoloogiat.

§ 7. Kasuliku mudeli kaitsevõimelisuse kriteeriumid

(1) Kasulik mudel on leiutis, mis on uus ja on tööstuslikult kasutatav.

(2) Kasulik mudel on uus, kui see erineb tehnika tasemest. Tehnika tasemääratakse kindlaks kogu teabe põhjal, mis on enne kasuliku mudeliregistreerimise taotluse (edaspidi *registreerimistaotlus*) esitamise kuupäevavõi prioriteedinõude puhul enne prioriteedikoopäeva avalikkusele teatavaks saanud kirjaliku või suulise kirjeldamise kaudu, kasutamise läbi või mis tahes muul viisil. Uudsuse kindlaksmääramisel võetakse arvesse

ka Patendiametilevarem esitatud registreerimistaotluste ja patendiseaduse kohaselt esitatud patenditaotluste sisu vastavalt nende esitamise kuupäevale või prioriteedinõude puhul prioriteedikuupäevale tingimisel, et registreerimistaotlused on käesolevaseaduse § 33 järgi ja patenditaotlused patendiseaduse § 24 järgi avaldatud.

(3) Tehnika taseme kindlaksmääramisel ei võeta arvesse teavet, mille on 12 kuu jooksul enne registreerimistaotluse esitamise kuupäeva või prioriteedinõude puhul enne prioriteedikuupäeva avalikustanud isik, kellel on käesoleva seaduse § 11 kohaselt õigus kasuliku mudeli registreerimisele, või muu isik, kes on saanud teabe mainitud isikult kas tema tahte kohaselt võivastaselt.

(4) Kasulik mudel on tööstuslikult kasutatav, kui seda saab toota või kasutada majanduses.

§ 8. Kasuliku mudeli ühtsus

Registreerimistaotlus peab sisaldama ainult ühte leiutist.

§ 9. Kasuliku mudeli õiguskaitse ulatus ja kasuliku mudeli nõudlus

(1) Kasuliku mudeli õiguskaitse ulatus määratakse kindlaks kasulikumudeli nõudluse sisuga. Kasuliku mudeli nõudluse tõlgendamisel kasutatakse leiutiskirjeldust ja illustratsioone.

(2) Kasuliku mudeli nõudlus on leiutise, millele taotletakse õiguskaitset kasuliku mudelina, olemuse selge, täpne ja lühike sõnaline väljendus. Leiutise olemus esitatakse kasuliku mudeli nõudluses leiutiseoluliste tunnuste kogumina. Kasuliku mudeli nõudlus on ühepunktiline.

§ 10. Prioriteet

(1) Prioriteet on esimesena registreerimistaotluse või patenditaotluse esitanud isiku eelisõigus taotleda leiutisele õiguskaitset kasuliku mudelina. Esmase registreerimistaotluse või patenditaotluse esitamise kuupäevast alates on mainitud isikul eelis teise isiku ees, kes esitab registreerimistaotluses sama leiutise kohta hiljem. Esmase registreerimistaotluse või patenditaotluse patendiametile esitamise kuupäev loetakse prioriteedikuupäevaks.

(2) Kui registreerimistaotlus on esitatud Patendiametile 12 kuujooksul pärast esmase registreerimistaotluse või patenditaotluse esitamise kuupäeva, võib prioriteedinõude esitamisel määrata prioriteedi:

1) esmase registreerimistaotluse või patenditaotluse esitamise kuupäevajärgi tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni ükskõik millises liikmesriigis;

2) esmase registreerimistaotluse või patenditaotluse esitamise kuupäevajärgi tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooniga mitteühinenud riigis, kuisee riik tagab samad tingimused Eesti Vabariigis esitatud esmasel registreerimistaotlusele või patenditaotlusele.

(3) Registreerimistaotlusele, mis on esitatud Patendiametile 12 kuujooksul sama kasuliku mudeli tunnustuse taotleja (edaspidi *tunnustuse taotleja*) poolt sama leiutise kohta, võib prioriteedinõude esitamisel määrata prioriteedivarasema registreerimistaotluse või patenditaotluse esitamise kuupäeva järgi tingimisel, et varasemat registreerimistaotlust või patenditaotlust ei ole avaldatud ja selle alusel ei ole esitatud prioriteedinõuet mõnele muul registreerimistaotlusele või patenditaotlusele. Kui varasem registreerimistaotlus on menetluses, loetakse varasem registreerimistaotlustasivõetuks.

(4) Registreerimistaotlusele võib prioriteedinõude esitamisel määrata prioriteedi mitme varem esitatud registreerimistaotluse või patenditaotluse esitamise kuupäevade järgi.

(5) Tunnustuse taotleja peab esitama prioriteedinõude registreerimistaotluses. Prioriteedinõuet tõendavad dokumendid esitatakse kas registreerimistaotluses või nelja kuu jooksul registreerimistaotluse esitamise kuupäevast arvates.

III peatükk

KASULIKU MUDELI REGISTREERIMISE TAOTLEMISE ÕIGUS

§ 11. Õigus kasulikule mudelile

(1) Õigus taotleda kasuliku mudeli registreerimist ja saada kasulikumudeli omanikuks on kasuliku mudeli autoril ja tema õigusjärglasel.

(2) Kui kasulik mudel on loodud lepingukohustuste või tööülesannetäitmisel, on õigus taotleda kasuliku mudeli registreerimist ja saada kasulikumudeli omanikuks autoril või muul isikul vastavalt lepingule või töölepingule.

§ 12. Kasuliku mudeli autor

(1) Kasuliku mudeli autor (edaspidi *autor*) on füüsiline isik, kes omaleiutustegevusega on loonud kasuliku mudeli.

(2) Kui kasulik mudel on loodud mitme füüsilise isiku ühiseleiutustegevuse tulemusena, tekib nende ühisautorsus.

(3) Ühisautorsuse korral kasutavad autorid kõiki autorsusest tulenevaid õigusi ühiselt, kui nende vahel ei ole sõlmitud kirjalikku kokkulepet, mis näebette teisiti.

(4) Kui kaks või enam isikut taotlevad sama kasuliku mudeli registreerimistüksteisest sõltumata ja autoritena on näidatud erinevad füüsilised isikud, loetakse autoriks see füüsiline isik, kes on näidatud autorina varem esitatud või varasema prioriteedikuupäevaga registreerimistaotluses, kui sedaregistreerimistaotlust ei ole tagasi võetud või Patendiamet ei ole seda tagasilükanud.

(5) Ühel ja samal kuupäeval sama kasuliku mudeli kohta esitatud võisama prioriteedikuupäevaga registreerimistaotluste puhul loetakse kasulikumudeli registreerimisel autoreiks nendes registreerimistaotlustes autorinanäidatud füüsilised isikud.

(6) Autorsus on võõrandamatu ja tähtjatu.

(7) Autoril on õigus autorinimele ja ta võib:
1) nõuda oma nime autorina avalikustamist;
2) keelata oma nime autorina avalikustamist;
3) tühistada igal ajahetkel oma nime avalikustamise keelu.

(8) Autoril on õigus saada õiglast tulu kasulikust mudelist saadavatulu arvel.

(9) Autori varalised õigused on võõrandatavad ja pärandatavad.

IV peatükk **KASULIKU MUDELI OMANIKU AINUÕIGUS**

§ 13. Kasuliku mudeli omanik

(1) Kasuliku mudeli omanik on isik, kellel on täielik õiguslik võim (ainuõigus) kasuliku mudeli üle. Kasuliku mudeli omanikul on õigus kasulikumudelit vallata, kasutada ja käsutada ning nõuda kõigilt teistelt isikutelt nende õiguste rikkumise vältimist ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamist.

(2) Kasuliku mudeli omanikuks loetakse isik, kelle kohta riiklikkukasulike mudelite registrisse on kasuliku mudeli omanikuna tehtud viimanekanne.

(3) Kasuliku mudeli omaniku ainuõigust võib piirata vaid käesolevaseadusega või teiste isikute õigustega.

§ 14. Kasuliku mudeli omaniku ainuõigus

Kasuliku mudeli omaniku ainuõigus seisneb selles, et mitte keegi ei tohitunnistuse kehtivusajal kasuliku mudeli omaniku loata:

- 1) vallata, kasutada või käsutada kasulikku mudelit;
- 2) valmistada, kasutada, levitada, müüa või pakkuda müügiks kasulikumudelina kaitstud toodet või omandada (sh. importides) neid tooteideelnimetatud eesmärkidel;
- 3) valmistada, müüa või pakkuda müügiks kasuliku mudelina kaitstud toote olulisikomponente või omandada ja eksportida neid toote valmistamiseks või koostamiseks, välja arvatud juhud, kui komponentideks on muud iseseisvad tooted.

§ 15. Kasuliku mudeli omaniku ainuõigust mitterikkuvad toimingud

Kasuliku mudeli omaniku ainuõiguse rikkumiseks ei loeta:

- 1) kasuliku mudeli kasutamist teiste maade laevade pardal (keres, masinates, taglases, aparaatides jm. varustuses), kui need laevad ajutiselt või juhuslikult asuvad Eesti Vabariigi vetes ja kui kasulikku mudelit kasutatakse ainult laeva tarbeks;
- 2) kasuliku mudeli kasutamist teiste maade õhu- ja maismaasõidukite võinende abiseadmete konstruktsioonis või sõidukite ja seadmete käitamisel, kuineed sõidukid asuvad ajutiselt või juhuslikult Eesti Vabariigis;
- 3) kasuliku mudeli kasutamist kasulikku mudelit ennast puudutavates katsetustes;
- 4) kasuliku mudeli eraviisilist kommertseesmärgita kasutamist, kui see eikahjusta kasuliku mudeli omaniku huve;
- 5) kasuliku mudeli omaniku poolt või tema loal kasuliku mudeli kasutamist, levitamist, müüki või müügiks pakkumist Eesti Vabariigis.

§ 16. Varemkasutamise õigus

(1) Isik, kes kasutas Eesti Vabariigis tööstuslikult leiutist enneteise isiku poolt samale leiutisele registreerimistaotluse esitamist, teheseada heauskselt ja tunnistuse taotlejast sõltumatult, võib jätkata leiutisekasutamist, säilitades kasutamise üldisloomu endisena. Kasutamine on heauskne, kui kasutaja ei teadnud ega pidanudki teadma, et leiutisele kavatsetakse esitada registreerimistaotlus.

(2) Varemkasutamisosigus kuulub ka isikule, kes heauskselt on teinudolulisi ettevalmistusi leiutise tööstuslikuks kasutamiseks Eesti Vabariigis.

(3) Varemkasutamisosigus võib üle minna teisele isikule ainult koosettevõttega, kus varemkasutamisosigus on tekkinud või kus seda kavatsesi kasutada.

V peatükk **REGISTREERIMISTAOTLUS JA SELLE MENETLUS**

§ 17. Registreerimistaotlus

(1) Registreerimistaotlus peab sisaldama järgmisi dokumente:

- 1) kasuliku mudeli tunnistuse saamise avaldus, milles on andmed tunnistusetaotleja ja autori kohta ning kasuliku mudeli nimetus;
- 2) leiutiskirjeldus, milles leiutise olemus on avatud nii täpselt jaselgelt, et vastava ala asjatundja võib leiutise teostada;
- 3) kasuliku mudeli nõudlus;
- 4) illustratsioonid, millele viidatakse leiutiskirjelduses;
- 5) riigilõivu tasumist tõendav dokument;
- 6) volikiri, kui registreerimistaotlus esitatakse Eesti patendivolinikukaudu.

(2) Nõuded registreerimistaotluses sisalduvate dokumentide vormi jasisu kohta kehtestab Patendiamet.

(3) Registreerimistaotlus esitatakse eesti keeles.

§ 18. Registreerimistaotluse esitamine

(1) Registreerimistaotlus esitatakse Patendiametile.

(2) Tunnistuse taotleja võib esitada registreerimistaotluse ning ajadakasuliku mudeli registreerimisega ja tunnistuse jõushoidmisega seotud asju ise või Eesti Vabariigis elukohta ja Eesti kodakondsust omava Eesti patendivoliniku (edaspidi *patendivolinik*) kaudu. Patendivoliniku volitused määratakse kindlaks kasuliku mudeli taotleja poolt antud volikirjas.

(3) Isikud, kelle elukoht või asukoht on väljaspool Eesti Vabariiki, ajavad Eesti Vabariigis kasuliku mudeli registreerimise ja tunnistuse jõushoidmisega seotud asju ainult patendivoliniku kaudu. Tunnistuse taotlejavalitab patendivoliniku registreerimistaotluse esitamisel või kolme kuu jooksul registreerimistaotluse Patendiametisse saabumise kuupäevast arvates.

(4) Riigilõivu tasutakse registreerimistaotluse esitamisel või ühe kuu jooksul registreerimistaotluse Patendiametisse saabumise kuupäevast arvates.

§ 19. Patenditaotlusel põhinev registreerimistaotlus

(1) Registreerimistaotluse võib esitada sama leiutist käsitleva Patendiametis menetluses oleva patenditaotluse põhjal.

(2) Registreerimistaotlust ei saa esitada hiljem kui 10 aastajooksul patenditaotluse esitamise kuupäevast arvates.

(3) Registreerimistaotluse esitamise kuupäevaks ja prioriteedikuupäevaks loetakse vastavalt patenditaotluse esitamise kuupäev jasel selle prioriteedikuupäev.

§ 20. Registreerimistaotluse võtmine menetlusse

(1) Patendiamet kontrollib registreerimistaotluse saabumise dokumentide olemasolu vastavalt käesoleva seaduse §-le 17.

(2) Patendiamet keeldub registreerimistaotlust menetlusse võtmast jatast selle, kui:

- 1) puudub kasuliku mudeli tunnistuse saamise avaldus või selles ei olenimetatud tunnistuse taotlejat või see ei ole esitatud eesti keeles;
- 2) puudub leiutiskirjeldus;
- 3) leiutiskirjeldus ei ole eesti keeles ja puudub tõlge ning seda ei ole esitatud kolme kuu jooksul pärast registreerimistaotluse Patendiametisse saabumist;
- 4) puudub illustratsioon, millele viidatakse leiutiskirjelduses, ja seda ei ole esitatud kolme kuu jooksul pärast registreerimistaotluse Patendiametisse saabumist;
- 5) puudub riigilõivu tasumist tõendav dokument ja seda ei ole esitatud ühe kuu jooksul pärast registreerimistaotluse Patendiametisse saabumist;
- 6) ei ole täidetud käesoleva seaduse § 18 3. lõikes sätestatud nõudeid.

(3) Registreerimistaotluse tagastamisel makstakse riigilõivu tagasi.

(4) Patendiamet annab menetlusse võetud registreerimistaotlusele numbrining teatab tunnistuse taotlejale kirjalikult registreerimistaotluse esitamiskuupäeva ja registreerimistaotluse numbri.

§ 21. Registreerimistaotluse menetlus

(1) Patendiamet kontrollib:

- 1) registreerimistaotluse dokumentide vormi ja sisu;
- 2) leiutise objekti;
- 3) leiutise ühtsust.

(2) Patendiamet kontrollib prioriteedinõude olemasolul seda tõendavaiddokumente.

(3) Patendiamet määrab kindlaks registreerimistaotluseprioriteedikoopäeva.

(4) Patendiamet teatab registreerimistaotluse dokumentide vormi ja sisupuuduste või registreerimistaotluse menetlust takistavate muude asjaoludeilmnemisel nendest kirjalikult tunnistuse taotlejale ning määrab tähtjapuuduste kõrvaldamiseks või selgituste andmiseks.

(5) Kui registreerimistaotlus vastab käesoleva seaduse §-de 6, 8 ja 17sätetele, teeb Patendiamet kasuliku mudeli registreerimise otsuse ning teatab sellest tunnistuse taotlejale kirjalikult.

(6) Kui registreerimistaotlus ei vasta käesoleva seaduse §-de 6, 8 ja 17 sätetele või tunnistuse taotleja jätab registreerimistaotluse dokumentidevormi ja sisu puudused kõrvaldamata või selgitused andmata, keeldub Patendiametkasulikkude mudelit registreerimast, tehes registreerimistaotluse tagasilükkamiseotsuse, ning teatab sellest tunnistuse taotlejale kirjalikult.

§ 22. Registreerimistaotluse menetluse peatamine

(1) Kui tunnistuse taotleja jätab Patendiameti poolt määratud tähtjaksvastamata, peatab Patendiamet registreerimistaotluse menetluse. Registreerimistaotluse menetlust jätkatakse, kui tunnistuse taotleja vastabkahe kuu jooksul nimetatud tähtjast arvates ja tasub riigilõivu.

(2) Registreerimistaotluse menetlust saab peatada ja jätkata ainultühel korral.

(3) Registreerimistaotluse menetluse peatamisest teatatakse tunnistusetaotlejale kirjalikult.

§ 23. Registreerimistaotluse parandamine ja täiendamine

(1) Tunnistuse taotleja võib menetluse käigus teharegistreerimistaotluses parandusi ja täiendusi, mis ei muudaregistreerimistaotluse esitamise kuupäeval registreerimistaotluses avatudleiutise olemust.

(2) Parandused ja täiendused muudavad leiutise olemust, kui needsisaldavad leiutise olulisi tunnuseid, mida ei olnud leiutiskirjelduses võiillustratsioonidel registreerimistaotluse esitamise kuupäeval.

(3) Patendiamet teeb leiutise olemust muutvate paranduste ja täiendustepuhul otsuse nende tagasilükkamise kohta, teatades sellest tunnistusetaotlejale kirjalikult.

(4) Patendiamet võib menetluse käigus tunnistuse taotlejagakooskõlastamata teha registreerimistaotluse dokumentides üksnesredaktsioonilisi parandusi.

§ 24. Registreerimistaotluse tagasivõtmine

(1) Tunnistuse taotleja võib esitada registreerimistaotlusetagasisivõtmise nõude ja võtta tagasi menetluses oleva registreerimistaotluse. Registreerimistaotluse dokumente ei tagastata.

(2) Kui kasuliku mudeli registreerimist taotleb mitu isikut, saabregistreerimistaotluse tagasisivõtmise nõude esitada nende kõigi nõusolekul.

(3) Patendiamet loeb registreerimistaotluse tagasisivõetuks:

- 1) kui tunnistuse taotleja ei ole vastanud Patendiameti nõudmisele andaselgitusi või parandada või täiendada registreerimistaotluse dokumente kahe kuujoosul käesoleva seaduse § 24 4. lõike kohaselt määratud tähtjastarvates;
- 2) kui tunnistuse taotleja ei ole tasunud tähtjaks ettenähtud riigilõivu;
- 3) käesoleva seaduse § 10 3. lõikes sätestatud juhul.

§ 25. Registreerimistaotluse menetluse lõpetamine

(1) Patendiamet lõpetab tagasisivõetud või tagasisivõetuks loetudregistreerimistaotluse menetluse.

(2) Registreerimistaotluse menetluse lõpetamisest teatatakse tunnistusetaotlejale kirjalikult.

§ 26. Registreerimistaotluse menetluse taastamine

(1) Tunnistuse taotleja võib nõuda registreerimistaotluse menetluse taastamist, kui Patendiamet on lõpetanud registreerimistaotluse menetluse, luges registreerimistaotluse käesoleva seaduse § 24 3. lõike punktide 1 või 2 kohaselt tagasivõetuks, tingimusel, et nimetatud sätetes loetletud toimingud jäid sooritamata vääramatu jõu või tunnistuse taotlejast ja teda esindavastpatendivolinikust sõltumatu muu takistuse tõttu.

(2) Patendiamet taastab registreerimistaotluse menetluse, kuitunnistuse taotleja tõendab takistuse olemasolu ja sooritab ettenähtud toimingud kahe kuu jooksul pärast takistuse kadumist ja tasub riigilõivu.

(3) Registreerimistaotluse menetluse taastamise nõuet saab esitada üheaasta jooksul sooritamata jäänud toimingute tähtajast arvates.

(4) Käesoleva paragrahvi 1., 2. ja 3. lõike sätteid ei laiene käesolevaseaduse §-le 39.

§ 27. Patendiameti otsuste vaidlustamine registreerimistaotluse menetluse käigus

(1) Tunnistuse taotleja võib vaidlustada Patendiameti otsuse Eesti Vabariigi kaubamärgiseaduse (RT 1992, 35, 459) kohaselt moodustatud tööstusomandi apellatsioonikomisjonis (edaspidi *apellatsioonikomisjon*) võikohtus.

(2) Tunnistuse taotleja võib esitada kaebuse apellatsioonikomisjonile kahe kuu jooksul otsuse tegemise kuupäevast arvates, tasudes riigilõivu.

(3) Apellatsioonikomisjonil on õigus:

- 1) jätta kaebus rahuldamata ja Patendiameti otsus muutmata;
- 2) muuta või tühistada Patendiameti otsus ja teha uus otsus;
- 3) tühistada Patendiameti otsus ja kohustada Patendiametit menetlust jätkama.

(4) Kaebuse rahuldamisel makstakse riigilõiv tagasi.

(5) Kaebuse osalisel rahuldamisel määrab apellatsioonikomisjontagastatava riigilõivu suuruse.

§ 28. Registreerimistaotluse menetluse lõppemine

Registreerimistaotluse menetlus lõpeb kasuliku mudeli kandmisega riiklikkukasulike mudelite registrisse ja tunnistuse väljaandmisega võiregistreerimistaotluse tagasilükkamisega.

VI peatükk KASULIKU MUDELI RAHVUSVAHELISE REGISTREERIMISE TAOTLUS

§ 29. Kasuliku mudeli rahvusvahelise registreerimise taotluse mõiste

(1) Kasuliku mudeli rahvusvahelise registreerimise taotluse (edaspidi *rahvusvaheline registreerimistaotlus*) all mõeldakse 1970. aasta 19. juunil Washingtonis sõlmitud patendikoostöölepingu (edaspidi *patendikoostööleping*) alusel esitatud registreerimistaotlust.

(2) Patendiamet on vastavalt patendikoostöölepingu artikli 2 määratlusele vastuvõttev amet, märgitud amet ja väljalitnud amet.

(3) Patendiamet on vastuvõtva ametiks Eesti kodanike või Eesti Vabariigis elukohta või asukohta omavate isikute rahvusvahelistel registreerimistaotlustele.

(4) Rahvusvaheline registreerimistaotlus koostatakse patendikoostöölepingu ja selle rakendamise määruste ja administratiivjuhendite kohaselt ning esitatakse Patendiametile kui vastuvõtva ametile inglise võisaksa keeles, tasudes riigilõivu ja patendikoostöölepinguga ettenähtud tasud.

(5) Patendiamet on märgitud või väljalitnud ametiks nendele rahvusvahelistele registreerimistaotlustele, milles märgitud või väljalitnud riigiks on Eesti Vabariik.

(6) Rahvusvaheline registreerimistaotlus, milles märgitud riigiks on Eesti Vabariik, loetakse võrdseks käesoleva seaduse §-de 17 ja 18 kohaselt esitatud registreerimistaotlustega.

(7) Rahvusvaheline registreerimistaotlus, milles märgitud riigiks on Eesti Vabariik, loetakse Patendiametile esitatuks rahvusvahelise esitamise kuupäeval, mille on määranud patendikoostöölepingu järgne vastuvõttev amet.

(8) Patendiamet korraldab nende rahvusvaheliste registreerimistaotluste registreerimismenetluse, milles märgitud riigiks on Eesti Vabariik.

§ 30. Rahvusvahelise registreerimistaotluse menetluse erisused

(1) Rahvusvahelise registreerimistaotluse menetluse võtmiseks peab tunnistuse taotleja hiljemalt 20 kuu jooksul, arvates prioriteedikoopäevast, esitama Patendiametile rahvusvahelise registreerimistaotluse eestikeelse tõlke ja tasuma riigilõivu.

(2) Kui tunnistuse taotleja on valinud 19 kuu jooksul, arvates prioriteedikoopäevast, Eesti Vabariigi rahvusvahelise eelekspertiisi tulemusikasutavaks riigiks, peab ta käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud tõlkeesitama ja riigilõivu tasuma 30 kuu jooksul prioriteedikoopäevast arvates.

(3) Tunnistuse taotlejale võidakse põhjendatud juhtudel anda käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud rahvusvahelise registreerimistaotluse tõlkeesitamiseks kaks kuud lisaega, kui ta tasub tõlke esitamisel täiendavariigilõivu.

(4) Tunnistuse taotleja võib kuue kuu jooksul, arvates rahvusvaheliseregistreerimistaotluse tõlke esitamise kuupäevast, täiendada ja parandada kasuliku mudeli nõudlust, leiutiskirjeldust ja illustratsioone tingimusel, et täiendused ja parandused ei muuda rahvusvahelises registreerimistaotluses selle esitamise kuupäeval avatud leiutise olemust.

(5) Kui tunnistuse taotlejat peab esindama käesoleva seaduse § 183. lõike kohaselt patendivolinik, peab tunnistuse taotleja volitamapatendivoliniku enne kuue kuu möödumist käesoleva paragrahvi 1. või 2. lõikessätetatud tähtajast.

(6) Rahvusvaheline registreerimistaotlus kaotab oma käesoleva seaduse § 29 6. ja 7. lõike kohase toime, kui:
1) rakenduvad patendikoostöölepingu artikli 24 1. lõike punktide i ja ii sätted;
2) tunnistuse taotleja ei ole täitnud käesoleva paragrahvi 1., 2. või 3. lõikes sätestatud nõudeid;
3) tunnistuse taotleja loobub rahvusvahelise eelekspertiisi nõudest või Eesti Vabariigi väljavalimise nõudest pärast käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud tähtaja möödumist;
4) tunnistuse taotleja ei ole kinni pidanud käesoleva paragrahvi 5. lõikes kehtestatud nõuetest.

(7) Patendiametil ei ole õigust nõuda tunnistuse taotlejalt rahvusvahelises registreerimistaotluses märgitud riikide patendiametite ekspertiisotsuste esitamist, kui tunnistuse taotleja on valinud Eesti Vabariigi rahvusvahelise eelekspertiisi tulemusi kasutavaks riigiks.

(8) Kui osale rahvusvahelisest registreerimistaotlusest ei ole tehtud rahvusvahelist eelekspertiisi või rahvusvahelist otsingut põhjusel, et selles on rikutud leiutise ühtsust ja tunnistuse taotleja ei ole tasunud täiendavarahvusvahelise otsingu või eelekspertiisi tegemiseks patendikoostöölepinguga ettenähtud tasu, kontrollib Patendiamet, kas rahvusvahelise otsingu ametkonna või rahvusvahelise eelekspertiisi ametkonna otsus jätta osaleregistreerimistaotlusest rahvusvaheline otsing või eelekspertiisi tegemata on õige. Kui otsus osutub õigeks, loetakse leiutise ühtsust rikkuvad osarahvusvahelisest registreerimistaotlusest tagasivõetuks. Vastasel juhul jätkab Patendiamet rahvusvahelise registreerimistaotluse menetlust täies mahus. Patendiamet teatab oma otsusest tunnistuse taotlejale kirjalikult.

(9) Kui leiutise ühtsust on rikutud, esitatakse leiutise ühtsust rikkuvatele rahvusvahelise registreerimistaotluse osadele iseseisvad registreerimistaotlused.

(10) Kui vastuvõttev amet on keeldunud tunnistamast rahvusvahelise esitamise kuupäeva või on teatanud, et rahvusvaheline registreerimistaotlus loetakse tagasivõetuks, või kui Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni Rahvusvaheline Büroo (edaspidi *Rahvusvaheline Büroo*) on teinud otsuse vastavalt patendikoostöölepingu artikli 12 3. lõikele või kui vastuvõttev amet on teatanud, et Eesti Vabariigi märkimine loetakse tagasivõetuks, võib tunnistuse taotleja kahe kuu jooksul pärast vastava teate või otsuse saamist nõuda rahvusvahelise registreerimistaotluse läbivaatamist Eesti Vabariigis ja Rahvusvaheliselt Büroolt rahvusvaheliseregistreerimistaotluse koopia saatmist Patendiametile. Tunnistuse taotleja peab esitama Patendiametile rahvusvahelise registreerimistaotluse tõlke ja ettenähtud juhtudel andmed patendivoliniku kohta ning tasuma riigilõivu Patendiamet määratud tähtaja jooksul. Patendiamet kontrollib vastuvõtva ameti või Rahvusvahelise Büroo otsuse õigsust ja teatab tulemustest tunnistuse taotlejale. Kui vastuvõtva ameti või Rahvusvahelise Büroo otsus ei ole õige, vaadatakse registreerimistaotlus läbi nagu rahvusvaheline registreerimistaotlus.

(11) Kui rahvusvahelise registreerimistaotluse menetlus on lõpetatud põhjusel, et tunnistuse taotleja ei saanud sooritada temast sõltumatut vääramatujõu või muu takistuse tõttu tähtaegselt mõnd vastuvõtva ameti, rahvusvahelise otsingu ametkonna, rahvusvahelise eelekspertiisi ametkonna või Rahvusvahelise Büroo poolt määratud toimingut, taastab Patendiamet rahvusvaheliseregistreerimistaotluse menetluse Eesti Vabariigis, kui tunnistuse taotleja järgib käesoleva seaduse § 26 2. ja 3. lõike sätteid.

VII peatükk **RIIKLIK KASULIKE MUDELITE REGISTER JA** **KASULIKU MUDELI TUNNISTUSE VÄLJAANDMINE**

§ 31. Riiklik kasulike mudelite register

(1) Riiklikku kasulike mudelite registrit (edaspidi *register*) peetakse leiutiste kohta, mis on tunnistatud kasuliku mudeli kaitsevõimelisuskriteeriumidele vastavaks.

(2) Registrit peab Patendiamet.

(3) Registrisse kantakse kasuliku mudeli tunnistuse saamise avalduseandmed, tunnistuse number, kasuliku mudeli omaniku ja tunnistuse kehtivuseandmed, muudatused tunnistuses, kasuliku mudeli õiguste ülemineku, litsentsilepingute ja tunnistuse pantimise andmed.

§ 32. Registrisse kandmine

(1) Kasulik mudel kantakse registrisse Patendiameti, apellatsioonikomisjoni või kohtu tehtud kasuliku mudeli registreerimise otsusealusel.

(2) Tunnistuse taotleja nõudmisel lükatakse kasuliku mudeli registrisse kandmine edasi, kuid mitte enam kui 15 kuu võrra registreerimistaotlusekuupäevast arvates. Nõue peab olema esitatud koos registreerimistaotlusega.

§ 33. Tunnistuse väljaandmine

(1) Pärast kasuliku mudeli registrisse kandmist annab Patendiamettunnistuse taotlejale välja tunnistuse, mille juurde kuulub kasuliku mudelikirjeldus. Kasuliku mudeli kirjeldus sisaldab leiutiskirjeldust, kasulikumudeli nõudlust ja illustatsioone.

(2) Patendiamet teatab tunnistuse väljaandmisest oma ametlikusväljaandes.

(3) Kasuliku mudeli kirjeldus avaldatakse tunnistuse väljaandmise teateavaldamise päeval.

(4) Registreerimistaotluses näidatud tunnistuse taotlejate arvust sõltumata antakse välja ainult üks tunnistus.

VIII peatükk KASULIKU MUDELI TUNNISTUSE KEHTIVUS

§ 34. Tunnistuse kehtivusaeg

(1) Tunnistus kehtib neli aastat registreerimistaotluse esitamisekuupäevast arvates.

(2) Tunnistuse kehtivusaega võib pikendada kasuliku mudeli omanikuavalduse põhjal esmalt neljaks aastaks ja hiljem veel kaheks aastaks. Tunnistuse kehtivusaja pikendamise eest tasutakse riigilõivu.

§ 35. Tunnistuse kehtivuse ennetähtaegne lõppemine

(1) Tunnistus kaotab kehtivuse ennetähtaegselt, kui:

- 1) kasuliku mudeli omanik esitab tunnistuse kehtivuse lõpetamise nõude;
- 2) kasuliku mudeli omanikuks olev juriidiline isik likvideeritakse võitema tegevus lõpetatakse ja kasuliku mudeli õigused ei ole üle läinud.

(2) Patendiamet teeb tunnistuse kehtivuse ennetähtaegse lõppemise kohtakande registrisse ja teatab sellest oma ametlikus väljaandes.

§ 36. Muudatused tunnistuses

(1) Kasuliku mudeli omanik võib nõuda muudatuste tegemist tunnistusest tunnistuse kogu kehtivuse ajal. Muudatuste tegemise nõue esitatakse Patendiametile, tasudes riigilõivu.

(2) Kasuliku mudeli omanik võib nõuda selliste muudatuste tegemist tunnistuses, mis ei muuda registreerimistaotluse esitamise kuupäeval registreerimistaotluses avatud leiutise olemust.

(3) Muudatustel on tagasiulatav jõud.

(4) Tunnistuses muudatuste tegemise teate avaldab Patendiamet oma ametlikus väljaandes.

(5) Kasuliku mudeli omanik ei saa nõuda kasuliku mudeli nõudluses kasuliku mudeli õiguskaitse ulatuse laienemist põhjustavate muudatuste tegemist, välja arvatud käesoleva paragrahvi 6. lõikes sätestatud juhul.

(6) Kasuliku mudeli õiguskaitse ulatuse laienemist põhjustavate ilmsetekirja- ja arvutusvigade parandamiseks võib kasuliku mudeli omanik esitada muudatuste tegemise nõude Patendiametile ühe aasta jooksul pärast tunnistuseväljaandmise teate avaldamist.

(7) Käesoleva paragrahvi 6. lõikes sätestatud kasuliku mudeli õiguskaitse ulatuse laienemine ei piira isikute õigusi, kes enne muudatuste tegemise teate avaldamist olid oma majandus- ja äritegevuses võtnud arvesse esialgset kasuliku mudeli õiguskaitse ulatust.

IX peatükk RIIGILÕIV

§ 37. Riigilõiv

Käesoleva seadusega ettenähtud juhtudel võetakse toimingute sooritamise jadokumentide väljastamise eest riigilõivu vastavalt riigilõivuseaduse (RT 1990,11, 118; RT I 1993, 66, 935; 1994, 14, 247) sätetele.

§ 38. Riigilõivu tasumine

(1) Riigilõivu tasub tunnistuse taotleja, kasuliku mudeli omanik võimõni teine isik, kes on huvitatud käesolevas seaduses ettenähtud toimingutesooritamisest ja dokumentide väljastamisest. Kui kasuliku mudeliregistreerimisega või tunnistuse kehtivusaja pikendamisega seotud riigilõivutasub teine isik, on vajalik tunnistuse taotleja või kasuliku mudeli omanikunõusolek.

(2) Riigilõiv loetakse tasutuks, kui riigilõivu tasumist tõendavdokument on saabunud Patendiametisse, kaebuse puhul aga apellatsioonikomisjoni.

(3) Tasutud riigilõivu ei tagastata, välja arvatud käesoleva seaduse § 20 3. lõikes ja § 27 4. ja 5. lõikes sätestatud juhud.

§ 39. Riigilõivu tasumine tunnistuse kehtivusaja pikendamise eest

(1) Riigilõiv tunnistuse kehtivusaja pikendamise eest tasutakse kuuekuu jooksul enne tasumistähtpäeva saabumist. Tasumistähtpäevaks loetakseelmise kehtivusaja lõppemise kuupäev.

(2) Riigilõivu tunnistuse kehtivusaja pikendamise eest võib tasuda kunikuus kuud pärast tasumistähtpäeva möödumist, tasudes täiendava riigilõivu.

X peatükk KASULIKU MUDELI ÕIGUSTE ÜLEMINEK

§ 40. Kasuliku mudeli õiguste üleminek õigusjärglasele

Kasuliku mudeli õigused, mis on kasuliku mudeli omanikul või isikul, kellel on käesoleva seaduse § 11 kohaselt õigus taotleda kasuliku mudeliregistreerimist, lähevad üle õigusjärglasele:

- 1) füüsilise isiku surma korral pärimise teel;
- 2) juriidilise isiku reorganiseerimisel või likvideerimisreorganiseerimis- või likvideerimisotsuse või vastava lepingu kohaselt.

§ 41. Registreerimistaotluse üleandmine

(1) Isik, kellel on käesoleva seaduse § 11 kohaselt õigus taotledakasuliku mudeli registreerimist, võib selle õiguse üle anda teisele isikulekirjaliku lepinguga.

(2) Patendiametis menetluses oleva registreerimistaotluse üleandmiseesitab tunnistuse taotleja Patendiametile registreerimistaotluse üleandmisenotariaalselt tõestatud avalduse, tasudes riigilõivu.

§ 42. Tunnistuse üleandmine

(1) Tunnistuse üleandmine võib toimuda kasuliku mudeli omanikuloobumisel kasuliku mudeli õigustest ja tunnistuse loovutamisel teisele isikule(tunnistuse võõrandamine):

- 1) seoses majandus- või äritegevuse üleandmisega teisele isikule;
- 2) seoses tunnistuse paigutamise kapitalina ettevõtlusse;
- 3) muul põhjusel, mis ei ole seadusega vastuolus.

(2) Tunnistuse üleandmisel käesoleva paragrahvi 1. lõikessätestatud juhtudel esitab kasuliku mudeli omanik Patendiametile tunnistuse üleandmisenotariaalselt tõestatud avalduse, tasudes riigilõivu.

(3) Tunnistuse võib kasuliku mudeli omanikult sundkorras ära võtta jateisele isikule üle anda:

- 1) käesoleva seaduse § 11 sätete rikkumise korral kohtuotsusega § 46 1. lõike kohaselt;
- 2) ettevõtte pankroti korral, kui tunnistus arvatakse pankrotiseaduse(RT 1992, 31, 403) kohaselt pankrotivara hulka;
- 3) kui tunnistus oli koormatud pandiõigusega ja võlausaldaja nõuabpanditud tunnistuse pantijalt müügiks välja.

(4) Tunnistuse üleandmisel käesoleva paragrahvi 3. lõikes toodudjuhtudel esitab uus kasuliku mudeli omanik Patendiametile kohtuotsuse ärakirjavõi tunnistuse üleandmist tõendava muu dokumendi, tasudes riigilõivu.

(5) Tunnistus loetakse üleantuks registrisse kande tegemise kuupäevast. Registrikanne tehakse riigilõivu tasumist tõendava dokumendi Patendiametisessaabumise päeval.

§ 43. Litsents

(1) Kasuliku mudeli omanik (litsentsiaar) võib kasuliku mudelikasutamise või kasutamise õiguse litsentsiga osaliselt või täielikult üle anda teisele isikule (litsentsiaadile).

(2) Litsentsi andmisel sõlmitakse kirjalik litsentsileping, mille kohta Patendiamet teeb kande registrisse. Registrikanne tehakse riigilõivu tasumist tõendava dokumendi Patendiametisse saabumise päeval. Registreerimata litsentsilepingon kehtetu.

§ 44. Sundlitsents

(1) Isik, kes on huvitatud kasuliku mudeli kasutamisest ja on suutelineseda tegema Eesti Vabariigis, võib kasuliku mudeli omaniku keeldumisellitsentsi andmisest esitada kohtusse hagi sundlitsentsi saamiseks, kui:

- 1) kasuliku mudeli omanik ei ole leiutist Eesti Vabariigis kasutanud kolmeaasta jooksul pärast tunnistuse väljaandmise teate avaldamist;
- 2) kasuliku mudeli omanik ei kasuta leiutist mahus, mis vastaks Eesti Vabariigi siseturu vajadustele;
- 3) kasulik mudel takistab teise tehniliselt progressiivse ja Eesti Vabariigi majandusele olulise leiutise kasutamist;
- 4) kasuliku mudeli kasutamist nõuavad riigikaitse, keskkonnakaitse, tervishoiu ja teised Eesti Vabariigi olulised riiklikud huvid, sealhulgas kasulik mudeli kasutamise hädavajadus seoses loodusõnnetuse või muu erakorralise juhtumiga.

(2) Kasuliku mudeli omanikul on käesoleva paragrahvi 1. lõikepunktis 3 sätestatud juhul õigus saada sundlitsents teisele leiutisele, kui eilepita kokku litsentside vahetamises (ristlitsents).

(3) Sundlitsentsi andmisel määrab kohus sundlitsentsi tingimused, sealhulgas kasuliku mudeli kasutamise mahu ja kestuse ning litsentsitasu suuruse ja maksmise korra. Kasuliku mudeli kasutamise mahu ja kestuse määramisel võetakse aluseks Eesti Vabariigi siseturu vajadus.

(4) Õigus kasutada kasulikku mudelit sundlitsentsi alusel võib üleminna teisele isikule vaid koos selle ettevõttega, kus sundlitsentsikasutatakse või vastavalt sundlitsentsi tingimustele kavatseti kasutada.

(5) Sundlitsentsi andmine ei takista kasuliku mudeli omanikku ennast kasulikku mudelit kasutamast ega andmast litsentse teistele isikutele.

(6) Sundlitsents hakkab kehtima registrisse kande tegemise kuupäevast. Registrikanne tehakse riigilõivu tasumist tõendava dokumendi Patendiametisessaabumise päeval.

(7) Asjaolude muutumisel võib nii litsentsiaar kui litsentsiaat esitada kohtusse hagi sundlitsentsi tingimuste muutmiseks.

XI peatükk KASULIKU MUDELI ÕIGUSTE VAIDLUSTAMINE JA KAITSE

§ 45. Autorsuse vaidlustamine

(1) Vaidlused autorsuse üle lahendab kohus pärast tunnistuseväljaandmist.

(2) Füüsiline isik, kes leiab, et tema käesoleva seaduse § 111. või 2. lõikes sätestatud õigusi on rikutud, või tema õigusjärglane võib esitada kasuliku mudeli omaniku vastu kohtusse hagi oma autorsusetunnistamiseks.

(3) Autorsust võib vaidlustada tunnistuse kehtivuse ajal.

§ 46. Kasuliku mudeli omaniku vaidlustamine

(1) Isik, kes tõendab, et õigus kasulikule mudelile kuulub temale, võib ühe aasta jooksul, arvates tunnistuse väljaandmise teate avaldamise kuupäevast või kasuliku mudeli õiguste ülemineku puhul selle asjaolu ilmnenemise kuupäevast, esitada kasuliku mudeli omaniku vastu kohtusse hagi tunnistuse äravõtmiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike kohaselt esitatud hagirahuldamise korral võib kostja, kes on leiutist kasutanud või teinud selleksolulisi ettevalmistusi, taotleda leiutise kasutamist tasu eest või tasuta kapärast tunnistuse äravõtmist tingimusel, et leiutise kasutamise iseloom eimuuu.

§ 47. Tunnistuse vaidlustamine

(1) Iga isik võib esitada kirjaliku kaebuse tunnistuse väljaandmise õiguspärasuse kohta apellatsioonikomisjonile, tasudes riigilõivu, või hagikohtusse.

(2) Tunnistust võib vaidlustada selle kehtivuse ajal.

(3) Kaebuse aluseks võivad olla järgmised väited:

- 1) tunnistus on välja antud leiutisele, mis ei vasta käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud kasuliku mudeli kaitsevõimelisuse kriteeriumidele;
- 2) leiutiskirjelduses ei ole leiutise olemus avatud nii täpselt ja selgelt, et vastava ala asjatundja võib leiutise teostada;
- 3) kasulik mudel ei vasta esialgses registreerimistaotluses avatud leiutise olemusele;
- 4) tunnistuse väljaandmisel on rikutud käesoleva seaduse §-de 6, 8, 19 ja 23 sätteid.

(4) Apellatsioonikomisjon vaatab kaebuse läbi ja teeb otsuse tunnistusetäieliku või osalise tühistamise kohta või tunnistuses muudatuste tegemise kohta või jätab kaebuse rahuldamata.

(5) Apellatsioonikomisjoni otsusega mittedüstumisel võib kaebuse esitanud isik või kasuliku mudeli omanik selle vaidlustada, esitades kohtule hagi kolme kuu jooksul appellatsioonikomisjoni otsuse kuupäevast arvates.

(6) Patendiamet teeb appellatsioonikomisjoni või kohtu otsuse põhjal kande registrisse ja avaldab oma ametlikus väljaandes tunnistuse tühistamise või tunnistuses muudatuste tegemise teate.

§ 48. Autori õiguste kaitse

(1) Kasuliku mudeli autor võib aegumiseta esitada kohtusse hagikäesoleva seaduse § 12 7. lõikes sätestatud õiguste rikkumise korral muude autorsusest tulenevate mittevaraliste vaidluste lahendamiseks.

(2) Kasuliku mudeli kasutamisega seotud varaliste vaidluste lahendamiseks võib autor esitada hagi kohtusse kolme aasta jooksul, arvatespäevast, mil ta sai või pidi teada saama oma õiguste rikkumisest.

§ 49. Tunnistuse taotleja õiguste kaitse

(1) Tunnistuse taotleja võib käesoleva seaduse § 27 kohaselt esitada Patendiameti otsuse peale kaebuse appellatsioonikomisjonile või kahe kuujooksul, arvates otsuse kuupäevast, hagi kohtusse.

(2) Apellatsioonikomisjoni otsusega mittedüstumisel võib tunnistuse taotleja selle vaidlustada, esitades kohtusse hagi kolme kuu jooksul otsuse tegemise päevast arvates.

(3) Tunnistuse taotleja võib esitada kohtusse hagi ka enne tunnistuse väljaandmise teate avaldamist aset leidnud ainuõiguse rikkumise korral ja nõudarikkumise tõkestamist.

§ 50. Kasuliku mudeli omaniku õiguste kaitse

(1) Kasuliku mudeli omanik võib esitada kohtusse hagi:

- 1) ainuõiguse rikkumise lõpetamiseks, selle kordumise tõkestamiseks ja ainuõiguse rikkumise eelse olukorra ennistamiseks;
- 2) ainuõiguse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamiseks;
- 3) sundlitsentsi tühistamiseks või selle tingimuste muutmiseks;
- 4) litsentsilepingust tulenevate vaidluste lahendamiseks;
- 5) Patendiameti ja appellatsioonikomisjoni otsuste vaidlustamiseks.

(2) Isik, kes süülise käitumisega on rikkunud kasuliku mudeli omaniku ainuõigust, kannab seaduses ettenähtud juhtudel haldus- või kriminaalvastutust.

(3) Isik, kes süülise teoga on rikkunud kasuliku mudeli omaniku ainuõigust ja tekitanud talle varalist kahju, on kohustatud kahju hüvitama. Kasuliku mudeli heauskse kasutamise puhul võib kohus määrata hüvitise mitterohkem kui hagi esitamisele eelnenud viie aasta jooksul tekitatud kahjuulatuses.

(4) Kasuliku mudeli omanikul on õigus esitada hagi kolme aasta jooksul, arvates ajast, millal ta sai teada ainuõiguse rikkumise toime pannud isikust.

(5) Enne tunnistuse väljaandmise teate avaldamist toimepandud ainuõiguse rikkumise puhul tuleb hagi esitada käesoleva paragrahvi 4. lõikes toodud tähtjaks või ühe aasta jooksul, arvates tunnistuse väljaandmise teate avaldamise kuupäevast, kusjuures aluseks võetakse hilisem tähtaeg.

§ 51. Teiste isikute õiguste kaitse

(1) Isik, kes heauskselt kasutas kasulikku mudelit enneregistreerimistaotluse esitamist, võib esitada kasuliku mudeli omaniku vastukohtusse hagi varem kasutamise õiguse tunnistamiseks.

(2) Isik, kes on huvitatud kasuliku mudeli kasutamisest, võib käesoleva seaduse § 44 1. lõikes toodud juhtudel esitada kasuliku mudeli omaniku vastu kohtusse hagi sundlitsentsi saamiseks.

(3) Isik, kes kasutab leiutist litsentsilepingu alusel (litsentsiaat), võib esitada kohtusse hagi litsentsilepinguga seotud vaidluse lahendamiseks.

(4) Kui litsentsilepingus ei ole ette nähtud teisiti, võib litsentsiaatesitada hagi ka kasuliku mudeli omaniku ainuõiguse rikkumise korral teiste isikute poolt. Hagi esitamise soovist on litsentsiaat kohustatud eelnevalt teatama kasuliku mudeli omanikule. Teatamiskohustus loetakse täidetuks, kui teade on saadetud kasuliku mudeli omanikule tähtkirjaga litsentsilepingumärgitud aadressil või kasuliku mudeli registrisse kantud aadressil.

(5) Iga isik võib kahtluse korral, et tema tegevus võib rikkuda kasuliku mudeli omaniku ainuõigust, esitada kohtusse hagi kasuliku mudeli omaniku vastu tunnistamiseks, et kasuliku mudeli olemasolu ei takista temajandus- või äritegevust.

§ 52. Kasuliku mudeli alaste vaidluste arutamise kord

(1) Kasuliku mudeli alaseid vaidlusi arutatakse seaduses sätestatud juhtudel apellatsioonikomisjonis ja kohtus.

(2) Käesolevas seaduses tähendatud hagi alluvad Patendiameti asukohajärgsele kohtule.

(3) Kohus arutab kasuliku mudeli alaseid vaidlusi tsiviilkohtupidamise seadustikus (RT I 1993, 31/32, 538) sätestatud korras, arvestades käesolevaseadusega kehtestatud erisusi.

(4) Kohus võib keelduda hagiavaldust menetlusse võtmast, kui seesisaldab ainult kaebust, mida käesoleva seaduse kohaselt lahendab apellatsioonikomisjon, ja kaebus on apellatsioonikomisjoni poolt eelnevalt läbivaatamata.

(5) Apellatsioonikomisjon arutab temale esitatud kaebusi käesolevaseaduse alusel apellatsioonikomisjoni põhimäärusega sätestatud korras.

§ 53. Kohtu toimingud hagiavalduse esitamisel

(1) Käesoleva seaduse § 51 4. lõikes nimetatud hagi korral peab hagiavaldusele olema lisatud kasuliku mudeli omanikule saadetud teate ära kiri. Selle puudumisel jätab kohus hagiavalduse käiguta ja määrab hagejale tähtajateatamiskohustuse täitmiseks.

(2) Ainuõiguse rikkumise lõpetamiseks esitatud hagi arutamise ajaks võib kohus hageja palvel jätkuva rikkumise tõkestamiseks määrata, et kasulik mudeli omaniku loata valmistatud kasuliku mudelina kaitstud toode või ese, mille kasutamisega rikutakse kasuliku mudeli omaniku ainuõigust, kõrvaldatakse käibest. Vajadusel võib kohus nõuda hagejalt tagatist kostjale kahjuhüvitamiseks hagi rahuldamata jätmise korral.

(3) Kohus võib käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud juhul kostja taotlusel määrata, et toote või eseme valdaja tohib jätkata selle kasutamist õiglase tasu eest kasuliku mudeli omanikule tunnistuse kehtivuse kogu järelejäanud aja või selle osa jooksul.

§ 54. Patendiameti osavõtt

(1) Kasuliku mudeli alaste vaidluste arutamisel kohtus võib kolmandaisikuna protsessis osaleda Patendiamet.

(2) Kohus saadab Patendiametile kasuliku mudeli alases vaidluses tehtud kohtuotsuse ära kirja teadmiseks ka siis, kui Patendiamet ei ole osalenud protsessis.

§ 55. Esindaja kasuliku mudeli alaste vaidluste lahendamisel kohtus

(1) Kasuliku mudeli alaste vaidluste lahendamisel võivad pealtsiviilkohtupidamise seadustiku §-s 81 nimetatud isikute olla kohtusesindajaks ka patendivolinikud.

(2) Patendivoliniku volitusi tõendavad patendivoliniku tunnistus ja kliendi volikirj.

(3) Kui hagejaks on isik, kelle elukoht või asukoht on välisriigis, peab ta kohtu teadete, kutsete ja dokumentide vastuvõtmiseks volitama füüsilise isiku, kelle elukoht on Eesti Vabariigis.

XII peatükk KASULIKU MUDELI REGISTREERIMINE VÄLISRIIKIDES

§ 56. Registreerimise kord

(1) Eesti Vabariigis elukohta või asukohta omav isik võib välisriikides registreerida oma kasuliku mudeli, sõltumata selle registreerimisest Eesti Vabariigis.

(2) Eesti Vabariigis elukohta või asukohta omav isik registreerib omakasuliku mudeli välisriikides iseseisvalt vastavalt välisriikide seadustele rahvusvahelistele konventsioonidele.

§ 57. Rahvusvahelise registreerimistaotluse esitamine

Rahvusvaheline registreerimistaotlus esitatakse käesoleva seaduse § 293. ja 4. lõike kohaselt.

XIII peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 58. Seaduse jõustumine

(1) Kasuliku mudeli seadus jõustub 1994. aasta 23. mail.

(2) Käesoleva seaduse § 10 2. lõike 1. punkti sätteid rakendatakse pärast Eesti Vabariigi liikmelisuse taastamist tööstusomandikaitse Pariisi konventsioonis.

(3) Käesoleva seaduse VI peatüki sätteid rakendatakse pärast kolme kuumöödumist Eesti Vabariigi ühinemisest 1970. aasta 19. juunil Washingtonis sõlmitud patendikoostöölepinguga.

(4) Käesoleva seaduse § 10 2. ja 3. lõikes näidatud prioriteedimääramise aluseks saavad olla ainult pärast käesoleva seaduse jõustumisesitatud patenditaotlused ja registreerimistaotlused.

Riigikogu esimees Ülo NUGIS